

forandres i Lovens Bestemmelser. Det er jo godt nok, at det i Forslaget foreskrives, at den, der allerede nu har vundet Borgerstab paa en eller anden Næring, ikke behøver at underkaste sig en Fagprøve, men naar nu saadan en Mand ønsker, efter at Forslaget er blevet til Lov, at flytte fra en By til en anden, altsaa at vinde Borgerstab i en anden By paa samme Næring, som han tidligere har udøvet i sit oprindelige Hjemsted, ser jeg ikke rettere, end at han efter Forslaget maatte underkaste sig en Eksamen for at faa nyt Borgerstab. Det forekommer mig i og for sig ret urimeligt, og kunde let føre til, at der, hvis Fagprøver vare almindelige i Byerne, blev paalagt navnlig ældre Haandværkere et vist Stavnbaand saaledes, at de vare nødt til at blive, hvor de en Gang vare. Men det er Ting, som vistnok meget let kunne rettes. Ligeledes forekommer det mig, at hvis man kommer til at udføre tvungne Fagprøver, maa man ogsaa forandre noget paa Bestemmelsen om, at et Selskab, der driver Næring, skal i sin Bestyrelse have et Medlem, der har aflagt Fagprøve, thi det vil jo ogsaa paa de Selskaber, der nu eksistere, i alt Fald om to Aar, faa den Indflydelse, at de Medlemmer, som de have i deres Bestyrelse, og som maaste nu have Borgerstab paa den paagældende Næring, altsaa i Ojeblikket opfylde Fordringerne, ville blive nødt til at underkaste sig denne Fageksamen, og saa langt tror jeg ikke, man bør gaa. Der maatte vist tilføjes en Bestemmelse om, at de paagældende Medlemmer enten skulle underkaste sig en Fagprøve eller ogsaa i Forvejen have drevet den paagældende Næring og haft Borgerstab paa den.

En Bestemmelse, som ogsaa har givet Anledning til adskillige Udtalelser i denne Sag haade her i Tinget og uden for, er Bestemmelsen i § 21 om Indførelsen af en Slags Næringsstat, en særlig Stat paa de udenbys boende Personer, der drive Næring i Kommunen. I og for sig, i Principet, synes jeg, der er overordentlig meget, som taler for denne Stat, taler for, at den udenbys boende, der konkurrerer med Kommunens Borgere uden at deltage i Byrderne, skal svare et Udviklert derfor. Men jeg tror dog, at man noget maa indskrænke Bestemmelsen, som den staar i § 21. Det forekommer mig saaledes, at man ved Spørgsmaalet om Andelsforetagender maa indskrænke Bestemmelsen noget. I det hele er det et Spørgsmaal, om det ikke er rigtigt, saaledes som det er kommet frem fra anden Side, at man søger at udsøndre alt, hvad der gælder Andelsforetagender, i en særlig Lovgivning. Andelsstanden

har i de sidste Aar udbredt sig saa stærkt her i Landet, at det nok kunde være værd, at den fik sin egen særlige Lovgivning, der kunde støtte den i, hvad der findes at være af det gode, og som kunde bortskære alle de skadelige Udvækster, man maatte kunne finde paa den. Men naar jeg her nævner ved § 21, at jeg ikke tror, at Andelsforeningerne skulde ind under denne særlige Bestatning, er det blandt andet fordi det er faldet mig ind, at det kunde se noget underligt ud, at man f. Eks. paa Andelsvineflagerier vilde lægge en særlig Konkurrencestat samtidig med, at Købstæderne ligefrem rixes om at faa dem ind paa deres Grund, saaledes at de ikke blot søge at overtale de vedkommende, der ville oprette et Andelsvineflageri, til at komme til Købstaden, men endogsaa gøre betydelige Ofre for at faa dem. Under saadanne Forhold forekommer det mig at være noget bagvendt, at man vil straffe det Andelsvineflageri, der tager mod Tilbudet og kommer til Byen, ved at lægge en særlig Næringsstat paa det. Ligeledes kunde det være et Spørgsmaal, om ikke nogle Selskaber burde være fri for denne Stat. Derved tænker jeg paa dem, som ikke konkurrerer med Landbruget. Vi have jo nemlig nogle, som væsentligt hente deres Indtægter fra Udlandet. Noget andet er, naar vi komme til Spørgsmaalet om den personlige Kommuneskat. Da kunde der være Grund til ogsaa at paalægge disse Selskaber Stat, fordi man gaar ud fra, at det er Statteevnen, man vil lægge Beslag paa. Men saa længe der kun er Tale om Næringsloven, saa længe kun Konkurrencehensynet er gældende, saa længe det kun er dette, der berettiger Paalæggelsen af særlige Skatter, forekommer det mig, at der er Grund til at udsøndre saadanne Selskaber, som ikke konkurrerer med Landbruget. Men ellers forekommer det mig i det hele taget, at det Princip, der ligger til Grund for § 21, er et særdeles rigtigt og tiltalende Princip. Kun kunde jeg ønske, at det ikke blev staaet fast som noget, der skulde gælde ad infinitum eller i alt Fald, til vi faa en Lov om den personlige Kommuneskat, hvilket muligvis bliver et og det samme — jeg kunde ønske, at man indskrænkede sig til at lade denne Bestemmelse gælde paa en vis Tid, 3 eller 5 Aar. Jeg irygtter nemlig noget for, at naar denne Bestemmelse først er sat i Forbindelse med den eventuelle Lov om den personlige Kommuneskat saaledes som i Forslaget, vil det, at man er kommen saa vidt, at man dog har faaet en Del af Formaalet med den personlige Kommuneskat gennemført, let virke som Hindring for, at man overhovedet faar en